

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4.50 fl.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 fr.
1/2 an 12 fr.,
1/4 an 6 fr.

Unirea

INSERTIUNI.

Un sir garmond:
odată 14 fl., a doua
oara 12 fl. a treia
oara 10 fl.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirei“ în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apăre: Marța, Joia și Sâmbăta.

O LĂMURIRE.

Constatăm cu bucurie, că apariția de trei ori pe săptămână a „Unirei“, a fost salutată cu simpatie de ziaristica noastră. Și până acuma singur numai „Drapelul“ din Lugos, s'a simțit îndemnat, să adaugă o glosă la știrea aceasta apărută în nrl. său de Sâmbătă. El scrie „Dorim confratelui bisericesc-politic din Blaj spor în această inovațiune în al 21-lea an, al existenței sale, convinși fiind, că în cele politice va ține neștirbită solidaritatea cu partidul național român, ca și până acum, iar în cele bisericești, sperăm că va pune mai mare pond pe caracterul românesc, decât pe cel confesional al luptelor ce trebuie să purtăm cu toții pentru libertatea conștiinței și liberul exercițiu al drepturilor bisericii românești.“

Mulțumim fraților din ziaristica noastră, pentru urările ce ne fac, și rugăm însă să ne deie voie să dăm o lămurire, atât colegilor dela „Drapelul“, cât și altora, cari vor gândi asemenea.

Ținuta noastră politică din trecutii 20 ani nu trebuie să o apărăm. Nu numai „Drapelul“, dar oricine, dintre cei ce au urmărit scrisesele noastre, au trebuit să se convingă, că am avut ținută corectă. Și fle sigur ori-cine, că atunci când va fi vorbă de drepturile neamului românesc și a bisericii noastre, noi vom fi între cei dintâi, cari vom sări întru apărarea lor.

Ne reîntoarcem însă la ținuta noastră ca foaie cu caracter religios și față de care colegii dela „Drapelul“, se pare că nu's destul de dumeriți. Lămurirea noastră se va estinde asupra acestui punct.

Prin 1890 cineva atacase în „Tribuna“ din Sibiu pe câțiva Arhieri ai Bisericii unite într'un chip

vehement. Spirit treaz și pururea înflăcărat de dragostea bisericii sale și jaluz de calitățile ei superioare, Dr. Augustin Bunea, pe atunci secretar al Mitropolitului Vancea, nu putu suferi acestea atacuri. Se înțelege, că cei ce stăteau în fruntea foii sibiene, nu cu multă plăcere publicau răspunsul lui; o făceau însă atât pentru personalitatea lui, impunătoare încă de pe atunci, cât și pentru slujba, ce ocupă pe lângă Mitropolitul Vancea, care era în culmea gloriei sale.

Deodată „Tribuna“ întrerupse publicarea răspunsului, dat de Dr. Bunea la articolii intitulat „Nosce te ipsum.“ Motivul ridicol era, că articolii is prea lungi și supărători pentru o mare parte din cetitori. Adevărul însă era acela, că Bunea apărând memoria lui Leményi, lovide în „marele“ Andreiu, mai mult în treacăt, sau cum scrie el „mai mult numai cu intențiunea ca să pun la probă dreptatea dlor dela „Tribuna“ și să vad, că oare consideră ei toate lucrurile numai din punct de vedere românesc, ori sunt conduși de interese confesionale.“

Acest refuz a fost primul impuls pentru înființarea „Unirei.“ Morala era simplă: Biserica și Arhieriei uniți puteau fi atacați fără cruțare în ziaristica românească; cei ortodoxi însă nu, nici chiar pe baza documentelor atât de mult vorbitoare.

Ajutat de distinșii profesori de teologie de pe atunci ai Seminarului nostru, la 1 Ian 1891 „Unirea“ apărî în foaie săptămânală și cu caracter pronunțat unit, unde să poată fi apărută Biserica noastră contra atacurilor dujmănești, ce zi de zi se îndreptau tot cu mai multă furie asupra ei.

Să se constate dar, că motivul principal al înființării foii a fost curat de defenzivă.

Dar trebuința unei foi unite, se dovedî deja anul următor. Murind mitropolitul Vancea, în mijlocul regretelor generale „Gazeta“ și dl N. Densușianu, nici nu așteptară să i-se răcească trupul, ci porniră o serie de articoli plini de invective contra lui și a bisericii unite. Urmarea a fost răspunsul dat în „Unirea“ de Dr. Grama și Dr. Bunea și publicat și în două volume sub titlul: „Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite.“ Și „Gazeta“ și dl Nic. Densușianu rămăseră după acest răspuns, ca o naie de războiu bătută de tunurile potrivnice. Li-se înfundase gura.

Mai târziu, când regretatul Dr. Bunea începuse publicarea volumelor sale din istoria neamului românesc, scriind, bazat numai pe documente bine studiate, despre episcopul martir Inocențiu Klein, apoi de Petru Paul Aron și Dionisiu Novacovici, și nimicind alătura cu alți istorici, povestea vechei Metropolii ortodoxe dela Bălgrad și cultul „sfântului“ Sava Brancovici, — o știi dta de sigur dle Braniște, cu ce dovezi i-s'a răspuns la Academie, când a concurs la premiu și când a fost propus de membru ordinar: cu bârfeli, cu calumnii și cu cele mai nerușinate minciuni, cari numai caracterul românesc nu-l denoată. Și se mai întreb de cine? de acel fals călugăr voiajor, care e cea mai mare rușine în istoria luptelor noastre și o neștearsă peată pe Academia română, care l-a ales membru, pe urma acestor însinuări necinstite. Cât n'ar fi dat fericitul Bunea să fi avut poate numai un an de viață, ca să vadă împlinindu-se prezicerea sa față de acest al doilea Sava Brancovici al bisericii neunite!

Dar încă una dle Braniște!

Aștepti dta ca „Unirea“ să tacă, când pentru miile de greco-catolici români trecuți la București să edi-

ilor concede, — plătindu-se regulat și anticipative abonamentul, ca astfel să se poată face pași spre înălțarea literaturii noastre bisericești“.

Foarte recunoscători Exelenței Sale pentru această circulară de recomandare, repetăm făgăduiala, că vom nisul din toate puterile noastre, ca „Unirea“ să devină organul întregii noastre Provincii mitropolitane, în care să se oglindească, nu numai viața și dezvoltarea, ce biserica noastră o ia în singuraticile dieceze, ci ea să fie apărătoarea instituțiilor noastre bisericești și școlare față cu toți cei-ce ar cuteză să o atace. E rândul preoțimii noastre să se conformeze glasului părintesc al venerabilului Arhiepiscop, dându-ne tot sprijinul material și spiritual de lipsă, ca să ne putem ridica la înălțimea aceea, la care și noi o dorim și cu toții o așteptăm dela noi.

Sistarea „Răvașului“. Modesta revistă culturală din Cluj „Răvașul“ după o muncă de 8 ani își anunță apunerea în niște termeni pe cât de frumoși pe atât de duioși, pe cari n'ar strică de i-ar pune cât mai mulți dintre ai noștri la inimă. — Reținem:

„Mulțumim lui Dumnezeu, că ne-a dat putere să desfacem și aici, între așa grele împrejurări steagul culturii naționale, conform necesităților timpului și aspirațiilor neamului nostru și să aducem jertfă curată pentru ideile, cari ne însuflețesc. Mulțumim iubitorilor noștri colaboratori, cari dintr'o frumoasă însuflețire s'au grupat cu desinteresare deplină în jurul steagului nostru și mulțumim în fine tuturor celor ce ne-au priinit în cursul celor 8 ani.

„Acum se pornește la Blaj, centrul natural și istoric al ideilor, ce le-am servit și noi, o mai întinsă mișcare publicistică. Sperăm

și dorim, ca acțiunea aceasta să se desfășure, ca și a noastră, pe terenul larg al *unității culturale*, pentru că idea creștină, care o reprezentăm în viața publică, nu e permis să ne împartă și să ne despartă unii de alții, ci să ne apropie să ne consolideze și să ne întărească în o solidaritate culturală, frățască, spre a repara greșelile celui *fatal destin istoric*, care ne-a abătut dela calea firească a sufletului românesc, și să prepare viitorul mai bun al neamului, pe care ni-l va fi rezervând, întru mila sa, Dumnezeu părinților noștri.

„De aceea suspendăm apariția revistei noastre și facem loc liber acțiunilor nouă, — până când vom socoti de dreabunță“.

Un salut „Unirei“.

(Cu prilejul apariției de trei ori pe săptămână.)

Salutăm cu dragoste curată și respect pe toți bărbați luptători, modești, din jurul ziarului nostru „Unirea“, care își jertfesc munca și timpul prețios pentru realizarea idealului: Apărarea drepturilor bisericii unite și a neamului nostru. Ideal măreț și sfânt acesta; pentru întruparea căruia ați luptat neobosiți, fără preget, fără a Vi-să remunera după vrednicie osteneala muncii Voastre neobosite în vreme de 20 ani trecuți. Și după vreme de 20 ani trecuți de muncă și stăruință nobilă, azi Vă arătați mai oțeliți, mai tari în luptă și sunteți gata a Vă jertfi încă de trei ori mai mult pentru a lupta și apăra drepturile bisericii și neamului nostru. Pe Voi lipsa de interes din partea noastră nu v-au oprit în cale, v-au causat multe greutăți și neajunsuri, — dar ați mers fără șovăire tot înainte, conduși numai de zelul și dragostea Voastră de biserică și neam.

Nu a-ți băgat în samă atenția stăruitoare a procurorilor de stat, ci în toată vremea a-ți stat neclintiti, sentinela neadormită, — apărându-ne cu tot focul dragostii Voastre de neam, legea, limba și moșia strămoșească.

Ba ce e mai mult, v-ați lipsit și de libertatea personală, cea atât de scumpă omului, suferind închisoare pentru a bisericii și neamului fericire.

Vă salutăm cu drag pe Voi, cari acum 20 de ani trecuți ați ridicat „Steagul“, și de atunci necontenit osteniți din zi și noapte ca acest „Steag“ să falfăie cu fală și mândrie. Din zi în zi stăruiți ca acest „Steag“ ce la-ți ridicat de 20 de ani trecuți, să fie și mai departe o pavază întru apărarea bisericii noastre și a slujitorilor ei, și ați deschis un câmp larg de muncă tuturor celor ce au priceperea și știu a fi mănuiitorii condeiului.

Vă salutăm pe Voi capete luminate, cari nu lăsați pe o minută să înceteze a fi Blajul totdeauna și în toate vremurile feculariului și centrul culturii și științei românești. Blajul acela, care au dat neamului atâtea bărbați aleși, suflete mărețe, nu lăsați biserica a suferi lipsa unui organ, care să-i reprezinte vederile, și să împrăștie lumină în toate părțile.

Și după 20 de ani de muncă, azi veniți mai voinici, mai tari și încurajați numai de însuflețirea și căldura sufletului Vostru neprihănit ne ziceți: Vrem să înaintăm, să mergem mai înainte cu trei pași spre realizarea idealului nostru, cei ce ne înțelegeți veniți cu noi.

Știm ce V-au determinat la asta. Știm, că Va-ți dat samă ce însemnează azi presa pentru un popor încă copil, în epoca când numai acum începe a să ivi zorile deșteptării pentru apărarea intereselor vitale ale ne-

manță bătrână, ce făgăduia ochilor tuturor, un lung șirag de mărgăritare ude.

Atmosfera în care petreceam era din ce în ce mai atrăgătoare, inimile comunicau în vocea lor fără nici o stinghereală și bucuria de-a fi laolaltă într'o seară liniștită de Iulie, sub bagdadia scundă a unei încăperi însuflețită de noi înși-ne, ee lumina obrazii cu o fașă re lumina dumnezeiască. O mironidie răcoroasă de iazmin și de alte foi amestecate, se aținea la geamul deschis, iar greeții ferestruiau iarba toată noaptea, îngânându-se cu visul stelelor ce clipeceau în întuneric. Sfinția-Sa ascultă, Șteu ascultă, iar cărpaciul acestor rânduri, răzimat în piciorul drept, într'o încordare severă, făcu să sune ca din grumazul învrăjbit al geniului:

Dela Nistru pân' la Tisa,
Tot Românul plânsu-mi-s'a,
Că numai poate străbate,
De atâta străinătate.

A doua zi, Dumineca, părintele protopop s'a urcat în amvonul în forma unui culbec milostiv și împărți habotnicilor cu capetele înălțate, o învățătură aleasă. Dascălul ședează în mijlocul copilițelor împacientate, care alcătuiau corul; dar copilițele cu privirile nevinovate ridicate spre bolta sonoră, părea un grup sculptat în marmoră albă de-un suflet de măestru necunoscut.

Când porțile casei de slavă, erau să fie închise de cătră clopotarul mucalit din fire

printre rudimentele de pietre, purtătoare de inscripții, norodul înaintă cuminte, numărând parcă și pașii celui ce vrednic era să calce înainte.

Imi amintesc că părintele avea un vin bun. Cu toate că nu era de viță nobilă Burgundă însă aflai spre nenorocirea mea prea târziu, că purtă cam acelaș blazon de cinst.

La întoarcere, dela stânsa satului aruncată la întâmplare în imensitatea unui bărgan, săriră în cale-mi cu boturile albe de zăr, o ceată de dulăi grei la fugă și din cășaria cu acoperișul țesit, ca pălăria în capul unui „trovatore“, eși spre apărare un cioban cu gâbaciul în mână, amenințându-i: Nea, haetelor la strungă și mie îmi rosti în dialectul secuesc: Dincotro cuconășule, dacă nu e cu bănat!? Ciobanul era cât un trunchiu de stejar și în pletele ce-i năvăleau aspru pe umăr, se răsfață o bună parte de ninsoarea vremilor petrecute. Văzându-mă că n'aveam aerul de-a fi de prin partea locului, mă întepă cu ascuțișul privirei sale, ceea ce se putea ceti și pe fruntea-i plină de hieroglife care se săpau, iar când îi rostii tulburat numele Părintelui paroh din Casonulmare se imblânzi la iuțală, fără să-și dea seamă, de ce și luându-mi mâna cu de-asila mă duse la stână.

— Nu pot să stau, că drumul e lung și se'nsează.

— Ai să dormi cu noi pe sarici.
— Dar cei de-acasă m'or aștepta.
— Lasă pe cei de-acasă, acuma ai treabă cu noi.

A doua zi m'am trezit cu întâiul tril de ciocărlie și când am dat să ridic pe spinare sacul de turist, l'am simțit mai greu. Ciobanii mei, îmi dăruiră pe furișate un bulgăr de caș proaspăt.

CAROL SECHE.

Anecdote istorice.

Ludovic XIV și hoțul.

Un hoț intrând într'o zi în palatul regal, se apucă să ia din părete un ceasornic din unul din apartamentele lui Ludovic XIV. În clipa când făcea isprava aceasta, intră regele. Hoțul fără să-și piarză compătul zise: „Auleu, numai de n-ar aluneca scara!“

Regele convins că nu putea decât să fie un om de serviciu, care scotea ceasornicul din cui, pentru vre-o reparațiune oarecare, ținu scara de teamă să nu cază.

După câteva ceasuri servitorii raportară regelui, că din unul din apartamente, s'a furat un ceasornic de părete, fără să se știe cum și cine l'a furat.

— Să nu spuneți la nimeni zise regele, căci sunt complice al hoțului; căci eu i-am ținut scara, când a dat ceasornicul jos din părete!“

Minerva Lit.

mului său. Sunteți gata a aduce prinos, jertfe de trei ori mai multe, ca să ridică nivelul ziarului nostru „Unirea“, spunându-ne că această ridicare, acest progres îl socotiți identic cu ridicarea și progresul clerului unit. Dumnezeu să fie cu Voi, să Vă întărească pașii, să Vă încălzească sufletul Vostru și pe mai departe, cu același foc al dragostei de biserică și neam, ce V-au calăuzit în vreme de 20 ani. Să mergeți fără sovaire pe calea parcursă de 20 ani, pe calea cea sănătoasă, dela care nici când în cursul vremurilor nu v-ați abătut, dela calea cea sănătoasă a drepturilor bisericești și neamului nostru.

Noi cești dela sate avem să vă urmăm pe calea cea bună ce porniți azi și vă dăm tot sprijinul material și spiritual.

Vă știm că aveți muncă și jertfă în treită, și noi trebuie să stăruim din toate puterile a Vă ușura această muncă uriașă a Voastră. Și nu va fi nici unul dintre noi fiul peririi sau nepăsării să se retragă dela acest loc glorios, unde are să lucreze cu trup și suflet, cu bani și intelect, ca să puteți ajunge la liman, acolo unde sufletul Vostru dorește, la idealul Vostru măreț, înaintarea culturală și materială a neamului.

Cu Dumnezeu înainte deci Voi capete luminate a bisericești și neamului nostru, noi încă vom fi la locul de onoare, ce să cuvine unui cler luminat, conștiu de chemarea lui. Datoria noastră de a Vă da tot sprijinul, o cunoaștem, ne-au deșteptat glasul vostru stăruitor, suntem gata de jertfă.

Dumnezeu cu Voi! Voi Vă știți calea, Vă cunoașteți chemarea măreață, noi nu vom întârzia a fi la locul nostru!

ILIE ȘERBAN, preot.

Oaspe nou — veste bună.

Tohann-vechiu 4 Martie 1911.

„Unirea“ ne-a surprins în zi neobișnuită. Ea îmi spune că de acum înainte va bate la ușa noastră mai adeseori, cerând intrare tot a doua zi, fapt pentru care ni-se umple inima de bucurie.

Presupunem cu tot dreptul, că apariția ei mai deasă a dat de lucru mult la centru despre care noi din periferie nu știm aproape nimic, și acum că stăm în fața unui împlinit nu putem decât să ne plecăm, dorind în schimb cu tot dragul sufletului nostru vieță lungă foii noastre, — care trebuie să ni fie precum în trecut cu atât mai vărtos în viitor — foaiea cea mai predilectă.

Nu eră rău, dacă am fi putut să salutăm „Unirea“ nu ca pe o foaie ce apare de trei ori la săptămână, ci ca pe un ziar de toate zilele. — Să vede, că trebuie să mergem pe vechiul drum, al altor organe, cari neîncercătoare au hotărât la timpul său și ele aceleași ogășii.

Acum când adierile vântului necredinței devin tot mai năpraznice și nemulțămirea devine tot mai mare, e de lipsă în chaosul prin care trecem să avem unde ne pironi picioarele și să avem de unde scoate nutre-mânt pentru forțele de cari avem trebuință în lupta cu necredința veacului.

Respect ziarelor noastre naționale, dar în măsura cât li-se cuvine; suntem însă adeseori dureros de greu atinși prin câte o notiță scarbădă și împungătoare — de multeori

strecurată în corpul lor din nebagare de seamă — s'au și fără de asta, așa fiind cursul vremilor, ca toate să se spargă de obicei în capul bisericești, ori al slojitorilor ei.

Dacă recunoaștem cu toții puterea ce rezidă în presa întregii lumi, ar fi păcat de moarte să stăm în așteptare, și să lăsăm terenul de sub picioarele noastre. Iată de ce, încât mă privește pe mine, aș dori ca „Unirea“ să devie ziar regulat, foaie de zi.

Aș dori ca această foaie să o văd stând cu mândrie între cele dintâi ziare dimpotriva noastră și să nu o știm dosită într'un colț de masă, între alte foite exotice, pe cari cetitorul le trece cu vederea iute și degrabă.

Lupta ce o dăm este curată și sfântă chiar pentru înaintarea bisericești noastre, și pentru întărirea neamului nostru, în al cărui serviciu stă ea, ca factor de cultură în patria noastră. Să facem mai răsunător glasul nostru și să aruncăm timiditatea, care ne-a redus mult din valoarea, ce de fapt avem.

Căci am ajuns în multe lucruri acolo că se dezbate de noi fără de noi, și mai mare rău decât acesta să nu așteptăm.

Deci „oaspe nou — veste bună“ pentru tot cel ce o înțelege. Să dea Dumnezeu ca toți să o înțeleagă!

Moise Brumboiu.

REVISTE.

Episcopi noi. În episcopatul catolic din Ungaria cât de curând vor fi unele schimbări și numiri. Episcopul *Ioan Csernoch* dela Timișoara, va fi numit Arhiepiscop la Calocsa, iar în locul lui ca episcop al Cianadului, va fi numit *Dr. Iuliu Clattfelder*, profesor universitar. În scaunul vacant dela Oradea mare va trece contele *Niculae Széchenyi*, dela Győr, unde va fi numit *dr. Árpád L. Várady*, episcop titular, consilier de secție în ministerul de culte.

Comitetul național la Cluj. Comitetul executiv al partidului național român se întrunește azi la Cluj pentru a se sfătui asupra mai multor lucruri, cari privesc viața noastră internă. Se va discuta între altele, și asupra măsurilor, ce s'ar putea lua pentru a pune capăt certelor între foile aradane: *Românul* și *Tribuna*. Se va delibera apoi și asupra propunerii lui N. Ivan, de a transfera „*Românul*“ la Cluj, ori Sibiu.

Mandatul dela Vinț. Sâmbătă, după încheierea foii ne-a sosit telegrafic știrea, despre hotărârea ce a adus Curtea de Casație în legătura cu petiția alegătorilor români din cercul Vințului. S'a ordonat anume anchetă asupra următoarelor:

1. Este adevărat, că notarul *Emil Maxim* a fost dat la mai mulți

alegători câte 400 cor. ca să voteze pentru Mayer.

2. Este adevărat, că deputatul ales l-a amenințat pe *Gonás Gyula*, că-i va face neplăceri, dacă nu va vota cu el.

3. Este adevărat, că doi inspectori-finanți au închis mai multe cărciume și n'au îngăduit redeschiderea lor decât după ce cărciumarii vor vota cu Mayer.

4. Este adevărat, că președintele de alegere e respins mai multe voturi românești, iar pe alegătorii din 2 comune nu i-a admis la votare sub cuvânt, că lipsesc bărbații de încredere, cari ar putea constata identitatea alegătorilor.

Cu conducerea anchetei și interogarea martorilor a fost însărcinată curtea de apel din Cluj.

România. Miercuri în 1 Martie nou s'au început în România alegerile pentru o nouă perioadă de legislațiune, care aici durează 4 ani. Înainte de ce s'ar fi stabilit termenul alegerilor, mulți prieteni de ai guvernului erau de părerea, să se înceapă alegerile cu Senatul, unde va dobândi guvernul mai multe mandate, și așa se vor îndemna oamenii și la colegiile de Cameră să-și dea voturile pentru candidații partidului conservator de sub șefia Domnului Carp. Oamenii opoziție spuneau, că dacă Domnul Carp va începe alegerile cu colegiul întâiu de Cameră — spuneau cartelații — opoziția e foarte tare, guvernul abia vă dobândi 25—30 mandate la acest colegiu (din 75) și astfel soarta guvernului Carp va fi pecetluită.

Domnul Carp, increzându-se în cinstea oamenilor săi și a programului său, cum și în patriotismul alegătorilor, a voit să înceapă lupta cea mai grea: să înceapă alegerile cu colegiul I de Cameră, ai cărui alegători sunt boierii și oamenii cu cultură academică. Rezultatul acestui colegiu a întrecut toate nădej-dile guvernului. Guvernul a obținut 55 locuri, conservatorii democrați 7, liberalii 6, iar pentru 7 locuri s'a declarat balotaj. Rezultatul acesta a mănăat apă mult pe moara guvernului, ce s'a observat la alegerile colegiului a doilea de Cameră, ce au avut loc la 3 Martie n. Alegătorii acestui colegiu sunt profesiiunile libere, oficerii în retragere, pensionarii statului, cei ce au absolvat cel puțin patru clase primare, plus cei ce plătesc cătră stat o dare de cel puțin 20 lei; toți aceș-

tia numai dacă au domiciliul și reședința în orașe. Alegătorii colegiului al doilea au trimis în Camera 62 guvernamentali, 4 din opoziție și s'a declarat balotaj pentru 6 locuri. Duminică sunt alegerile pentru colegiul al treilea de Camera, unde au drept de vot direct ori prin delegat cei ce știu scrie și ceti dela sate, învățătorii și preoții sătești, arendași și micii funcționari; aceștia aleg în total 38 deputați. După rezultatul de până acum, ziarele guvernului, cari față de colegiul I și II nu au fost așa optimiste, speră, că din cele 38 locuri guvernul nu va pierde mai mult de 2—3 și terminându-se și balotajele, guvernul va să aibă în Camera 160 de deputați din 183.

La colegiul întâiu au căzut I. N. Lahovary ministrul domeniilor, care a ajuns în balotaj la Giurgiu, Ionel Brătianu a căzut la Botoșani, A. Dissescu la Olt.

La noi votul e secret și alegerile curg în liniște. Oamenii nu se prea adună la locurile de alegere, cari numai de pe păzitorii ordinei ne arată, că se petrece în ele ceva lucru însemnat. Cei mai mulți cari se interesează de alegeri, se adună — cu miile — în piața teatrului Național, la palatul „Minervei” și al „Adevărului”, unde se proiectează rezultatele alegerilor de seara până noaptea târziu, după cum sosesc veștile la București.

În săptămâna viitoare vor fi alegerile pentru Senat, care are două colegii. Din colegiul întâiu fac parte boerii cei mai mari și funcționarii cei mai înalți, membrii Academiei Române și cei cu diplomă de doctori licențiați în vre-o specialitate, cei din urmă dacă își vor fi exercitat profesiunea lor în timp de 6 ani. Din al doilea colegiu al Senatului fac parte clasa intelectuală, ce nu e de 6 ani în funcțiune, cum și unii pensionari și funcționari de ai Statului. Colegiul întâiu și cele 2 universități dau câte un senator; al doilea de fiecare județ câte unul afară de unele, cari dau câte 5—3—2. Din Senat face parte prințul moștenitor, mitropolitii și episcopii eparhioți. (delateiu.)

Cine moare de sabia dușmanului, moare numai odată, dar moare de o mie de ori cine moare de sabia prietenului.

Mai bine să te muște un prieten, decât un dușman să te sărute.

Noutăți.

Cătră cetitori. Dela 1 Martie nou înainte foata noastră apare de trei ori pe săptămână: Marța, Joia și Sâmbătă seara în formatul și mărimea de până acum. Pretul de abonament l'am statorit în 18 cor. care ne rugăm, să ni se spedese înainte. Cei ce nu vor să abonese și plătească foaia, binevoiască a returna primul număr, spre a ne putea conforma pentru viitor. Ținem să recomandăm fraților protopopi vrednica procedură și prețiosul serviciu, ce ni-l fac: venerabilul vicar Alimpiu Barbulovici din Șimleu și harnicul protopop Ioan Pop dela Morlaca, cari încasează toate abonamentele din tractele lor și deja în lunile cele dintâiu ne spedează bani. Dacă toți protopopii noștri ar face ca ei, existența noastră ar fi deplin asigurată.

Din Arhiepiscopie. Au fost numiți parohi, administratorii parohial: Valeriu Bugner, din Tritul de sus, Ioan Romoșan, din Gârbăul unguresc, Iuliu Suciu, din Abrud și Anrel Pop din Cicău. — Pentru completarea parohiei Secădate, din districtul protopopesc al Cichindealului, se publică concurs cu terminul de 25 Martie n. 1911. Venitul congrual e statorit în cor. 504.60. — Cu terminul de 25 Martie n. 1911 se pune la concurs stațiunea de învățator din comuna Ighiu, districtul protopopesc Alba-Iulia, — de cantor-învățător din comuna Totelec, districtul protopopesc al Clujului, — de cantor-învățător din comuna Noșlac, districtul protopopesc Murăș-Uioara, — de învățător din comuna Cârța-săsească, vicariatul Făgărașului.

Din dieceza de Gherla Cu terminul de 1 April n. se escrie concurs pentru câștigarea unui stipendiu din fundațiunea fostului prepozit Ioan Papiu, în suma de 200 cor. Dela concurenți se poștește în linia primă să fie consăngenii cu piul fundator și să dovedească, că frecventează vre-o școală primară și secundară. — Până la terminul de 18 Martie e deschis concurs pentru ocuparea stațiunilor de cantor-învățător în Sărvad și Valeni și postul de învățător în Cornia.

Blajul în rețeaua telefonică. Oficiul postal din loc ne avizează, că dela 1 Mart. n. Blajul a fost luat în rețeaua telefonică din întreaga țară, așa că de ori unde se poate vorbi la Blaj, ceea-ce la tot cazul e un favor față cu trecul.

Știri literare. La Budapesta a apărut sub direcția dlui Dr. Ludovic Osato o nouă revistă politică și culturală *Națiunea*, ce apare lunar și costă 10 cor. Formatul revistei e acelaș cu al Revistei politice și literare din Blaj și parcă chiar și cuprinsul și colaboratorii sunt identici.

Sezătoarea scriitorilor români la Sibiu. Dorița de a avea în mijlocul nostru pe scriitorii din regat s'a împlinit. Meritul îi revine dlui secretar al Asociațiunii O. Tăslăuanu.

— Sibienii pot fi mândri, de cinstea ce li-s'a făcut; iar publicul dinafară, care a grăbit să asiste la sezătoarea scriitorilor români din 5 Martie — pentru multă vreme va păstră o plăcută amintire. Sezătoarea s'a aranjat în sala festivă a casei naționale. — S'a început la ceasurile 11. Public a fost numărös și ales, — jurul Sibiului a fost bine reprezentat. Blajul încă și-a luat partea cuvenită. În sală o liniște sărbătorească. Ochii tuturor erau pironiți spre podiu. — Cu un fel de neastâmpăr parcă eram dornici să-i vedem pe eroii condeiului, — pe apostolii culturii românești. — La un moment dat să ivesc pe scenă Octavian Goga, Em. Gârleanu Cincinat Pavelescu, Căton Teodorian, D. Manu, I. Agârbicean, Corneliu Moldovan, Dinu Ramură, Victor Eftimiu, A. Mândru, Maria Cunțan și O. Tăslăuanu. Li-s'a fac ovații călduroasă. Dl Tăslăuanu îi prezintă cu o scurtă dar bine potrivită cuvântare. — Mult apreciatul scriitor Sadoveanu — din motive familiare a fost silit să lipsească — în schimb a fost înlocuit de dșoara Maria Tilotti, dela Teatrul național din București. Rând pe rând uscă tribuna toate acestea figuri nouă atât de dragi și pe întrecute ne plimbă în împărăția artelor citind și recitând bucăți rupte din sufletul lor cu glas de apostoli. Parcă i-am fi tot ascultat, atât de dulce le eră vorba. Cântărețul pătimirii noastre O. Goga citește cu însuflețire poeziile: De demult, Un om, Prăpastia. Emil Gârleanu, — în accent dulce moldovenesc. expune schițele Trandafirul și voinicul. Cincinat Pavelescu recitează cu o lieiște suverană din prefața la volumul meu de poezii, fabula Vulturul. Căton Teodorian citește schița La masa calculului. — Dșoara Maria Tilotti cu o drăgălășie de copil citește poezia — Mama — de Carmen Sylva. pe urmă recitează într'un chip desăvârșit „Ideal” de G. Coșbuc. Publicul este fascinat de farmecul interpretării. Dl D. Manu citește versuri; — cucernic și simpatie este I. Agârbiceanu când ne citește schița copilul. E reprezentantul scriitorului Ardelen în fond și în formă. C. Moldovan recitează o baladă; Dinu Ramură — „Răvaș de nuntă”. — Înălțător a fost: „Înșiră-te mărgărite” de dșoara M. Filotti și Victor Eftimiu. A. Mândru citește O scrisoare, (versuri); Maria Cunțan „Poveștea cântecului” (versuri). — Programul îl încheie Cincinat Pavelescu cu o serie de epigrame — pline de un cald umor. Auditorul și-a arătat mulțămirea față de toți scriitorii prin valuri de aplause. E greu să redai cu vorba impresiile unei astfel de manifestații. Ne-am depărtat cu dorul să-i auzim și în alte centre de cultură românească.

După sezătoare, în cinstea scriitorilor a avut loc un banchet la restaurantul Brote. Animația n'a lipsit, — toastele tot asemenea. Sara a urmat petrecerea cu jocuri naționale în sala dela Gesellschaftshaus. A fost lume multă. Varietatea portului nostru a dat petrecerii o înfățișare feerică. Parcă trăia lumea poveștilor. *Privitor.*

Necrolog. † Aurel Neagoș, doctorand în medicină din Deda, după scurte, dar grele suferințe în etate de 24 ani și-a dat blândul său suflet în mâinile Creatorului în sanatoriul din Meran.

† Cornelia S. Avram din Capolnoc-Monoștur, după un morb scurt și greu, împărășită fiind cu S. Sacramente ale mări-bunzilor în 17 Febrarie n. și-a dat blândul său suflet în mâinile Creatorului.

— În 22 Febrarie a. c. a repausat în Ercea Văduva lui Teodor Mateiu n. Iuliana Cheșian, preoteasă în etate de 56 ani.

† Elisabeta Iechim n. Fărcaș, soția parohului gr.-cat. în pensiune și asesor conzistorial, în Budinț, a încetat din viață în 20 Febrarie n. a. c. după un morb îndelungat, împărășită cu mângăierea dreptilor, în vrăstă de 50 ani.

Odihnească în pace!

PARTEA LITERARĂ

CRUCIAȚII.

Roman istoric din veacul al XV.
după Henryk Sienkiewicz.

(Continuare).

9

— Abatele vorbiă înțelepțește — zise Mazko Bogdaniec. — Cavalerii germani au adus multe religii și la Vilna, voind să convingă pe cavalerii străini, că ei se luptă împotriva păgânilor necredincioși. — Și ce le-au folosit religiunile cele multe?... Ai noștri știau mai bine, ce au de făcut! Cu paloșile omoriau pe toți germanii, pe cari i-au aflat în cale. Iau ajutorat, ce-i drept și sfinți — și așa și păcătul, dacă așa nega acest lucru, — dar ei ajută numai cauzei drepte și pe aceia, cari își apără drepturile în numele lui Dumnezeu. Și de aceea, dacă vom ajunge la luptă cu cavalerii cruciații, eu cred, nobilă principesă, că ai noștri vor omorî cu grămada pe germani. Șapoi nu trebuie să ne temem așa tare nici de reliquii, căci doară în claustrul Sfânta Cruce și noi avem o părticică de lemn din crucea Domnului Nostru Isus Hristos.

— E adevărat, — răspunse principesa. — Numai cât reliquiile noastre totdeauna rămân în locul acela, unde le gricesc, iar cruciații, îndată ce pleacă în război, și-le duc cu sine.

— N'are a face! Puterea lui Dumnezeu e așa de mare și nemărginită, încât înaintea Lui nu există depărtare.

— Așa-i în adevăr? — întrebă principesa întorcându-se spre Nicolae Dlugolas. Acesta, răsucindu-și mustața albă, zise:

— Așa-i, nobilă principesă, și asta ți-o poate dovedi ori care Episcop învățat, Roma încă-i departe, dar pentru aceea papa guvernează toată lumea. D'apoi atotputernicul Dumnezeu!

Vorbirea asta liniști pe principesă, care începuse a vorbi de nou despre Tyniec și despre bogățiile claustrului. Conții din Mazovia admirau mai ales frumsețile ținutului, prin care au trecut, și de cari nu se puteau miuna îndeajuns.

Împrejur, în toate părțile erau sate impopulate, cu alee și grădini pline cu tot felul de arbori și pomi de toate speciile. — Dealungul drumului de țară pe ambele părți erau pământuri arătoare, pe cari, holdele de grâu se legănau valuri-valuri, în boarea lină a primăverii. — Dincolo de locurile arătoare se aflau păduri mari și pășuni întinse, toate dovedeau, că p' aici locuia un popor muncitor, iubitor de lucru. Întreg ținutul avea aparința Canaanului.

— Aci se vede domnia binefăcătoare a regelui Cazimir! — zise principesa. — Aici doară nici nu moare omul.

— Insuși Domnul Hristos iubește teritoriul ăsta — zise Nicolae Dlugolas, — iar binecuvântarea lui Dumnezeu se poate vedea zilnic. — Și încă se se întâmplă dacă în satele din prejur încep să sune clopotele, chemând pe toți la rugăciune! Atunci de sigur, că spiritele necurate se departă de aici și se ascund în desigurile pădurilor din

părțile nordice ale Ungariei, căci nu pot se asculte sunetul clopotelor. Asta o știu.

— Și mă mir, — zise văduva Ofkacum de Vlady Valgierz, uriașul acela osândit, și de care călugării au povestit atâtea, cutează să vină în Tyniec, unde sună clopotele, de două ori pe zi.

Observarea asta îl înfrică puțin pe bătrânul Nicolae Dlugolas, dar se reculesse repede și începuse să vorbească:

— Căile Domnului sunt ascunse și necuprinsă de mintea omenească. — Spiritul osândit s'a abătut în Tyniec, prin voia lui Dumnezeu.

— Ori cum stă lucrul eu nu recomand nimănui să doarmă peste noapte în claustru. — Aș muri de spaimă, dacă s'ar apropia de mine o fantomă.

— Doară nu! — glumi bătrânul Dlugolas. Spun că Valgierz, acolo e foarte frumos!

— De-ar fi cel mai frumos cavaler din lume și nici atunci n'ar permite să mă sărute un om, din gura căruia ies gazuri de foc!

— Tu ș-acum când e vorbă de demon, te cugeți la sărutat! zise principesa și la vorbele ei bătrânul Nicolae Dlugolas și frații Bogdaniec răsără cu hohot. Danusia răsă împreună cu principesa, iar văduva Ofka văzând, că pe Dlugolas l'au pornit lacrimile de râsul cel mare, îl apostrofă:

— Nu râde așa tare! Pentru aceea totuși l'ar alege mai bine pe ei, decât pe tine.

— Nu zugrăvi dracul pe părete — replică nobilul răsărând — trăbuie să știi, că spiritul necurat se arată adeseori mai ales sara — trecătorilor în drumul dintre Tyniec și Cracovia. Odată îți va apărea numai în cale, ș-atunci ce vei face?

— Dumnezeu să ne păzească de spiritul cel necurat! — strigă văduva Ofka și își făcu cruce.

În clipa asta, Mazko, ce ședea călare și vedea în depărtare, deodată își smânci frânele calului și strigă ca spăriat:

— Isuse Dzeule!... Cine-i acela care se vede departe?...

— Ce?

— Un adevărat uriaș, călărește colo pe colină!

— Se poate! — zise principesa înfricată. — Nu mai vorbiți de lucrul ăsta.

Acum se ridică din șauă și Zbisko și uitându-se și el zise:

— Pentru Dumnezeu! Uriașul e chiar Valgierz.

Vizitiul, de frică, apoi repede caii. Din locul pe care ședea, vedea și el, că pe colină înaintea zărea călare.

Fără voie se ridică și principesa, dar se așeză repede pe locul ei, fața îi palizi și Danusia, de frică își ascunsă capul în hainele principesei.

Suita se adună lângă trăsura. Dame de curte, cavaleri și servitori cu toții se strânsă de frică în jurul principesei. — Bărbații se arătau, ce-e drept curagioși, dar frica îi cuprinsă și pe ei. Femeile nu cutezau nici să vorbească de spaimă. Singur bătrânul Nicolae Dlugolas, rămase ceva mai

linistit și voind să liniștească și pe ceilalți începuse să vorbească:

— Nu-ți fie frică, mărită princepsă. Doar nici soarele n'a apus încă, și chiar de ar fi noapte, reliquiile sfântului Ptolomen te vor apăra și pe tine și pe noi de spiritul lui Valgierz.

Când necunoscutul călăreț, ajunsese în vârful colinei, se opri. Razele soarelui ce eră aproape de sfîșit, cădeau tocmai asupra călărețului, așa că se putea desluși bine. Eră mai mare decât un om de rând. Eră în adevăr un uriaș. Depărtarea dintre el și trăsura principesei eră aproape numai trei sute de pași.

— Oare pentru ce s'a oprit? — întrebă un student.

— Pentru că ne-am oprit și noi — răspunse Mazko.

— Priviți numai! — strigă celalalt student — acum se uită chiar la noi, cași când și-ar alege o victimă.

— Dacă așa ști, că nu-i fantomă, mași duce la el și l'arși lovi cu citera în cap — răspunse celalalt.

Femeile înfricate începură să se roage. Zbisko voind să-și arete curajul și bravura principesei și Danusiei începuse să strige:

— Eu merg la el! Ce-mi pasă mie de Valgierz!

Danusia înfricată îl strigă plângând: „Zbisko!... Zbisko!“ — dar tinărul cavaler nu luă în seamă cuvintele Danusiei. Își împintea calul, și în fugă de galop se grăbi către omul necunoscut, cu gândul, că la caz de lipsă, îl va străpunge, chiar de ar fi Valgierz.

— Călărețul acela numai de aceea să vede așa de mare, fiindcă se află pe colină, — zise Zbisko. — E drept că apare, dar nu-i cu mult mai mare decât mine sau altul din noi... Ei, și ce mă mai și coget! E mai bine să merg și eu după Zbisko, încași nu se vor certă la olaltă. O și tuli îndată după el.

Zbisko, în fuga calului ce galopă, se cugetă să steie oare în fața necunoscutului cu lancea și să-l atace, ori să-l întrebe mai întâi cine-i și de unde vine? Se hotărî la urmă, să se apropie prietenește de el, căci cu cât înainta, se convingea tot mai tare, că străinul e cavaler din carne și sânge ca și el. Adevărat că la statură eră mai mare decât Zbisko, dar nici călărețul și nici calul nu apăreau ca niște ființe supraomenești. Străinul ieră cu totul nearmat, avea o pălărie largă în formă de clopot și o mantea albă de pânză îi acoperea haina verzie. Stătea nemișcat pe șea și cu capul plecat se rugă mereu. Se oprise locului, fiindcă auzise sunetul clopotelor, ce venia din oraș, iar el, ca un creștin bun, își făcea în liniște rugăciunile de seara.

— Curioasă figură — cugetă în sine Bogdaniec, — dar dacă e chiar uriașul Valgierz.

Se apropie de el, încât îl putea ajunge cu lancea. Acesta văzând pe cavalerul îmbrăcat tot în zale de fier, îl salută surizând:

— Lăudat să fie numele Dlui!

— Totdeauna, amin!

— Curtea, ceea ce se vede colo din jos nu e a principesei de Mazovia.

— Bă da!

— Ați prânzit în Tyniec?

La întrebarea asta Ibsco nu răspunde căci observase ceva, încât vocea i-se opri în gât. Câteva minute privi ca o statuă de piatră, în jos de ceea ce parte a colinei și nu eră să-și crează ochilor. Pe drumul de țară cam la patru sute de pași văzu mai mulți cavaleri și unul dintre ei eră îmbrăcat din cap până în tâlpi în razele de fier, purtând o mantauă lungă și albă cu o cruce mare neagră pe ea, iar pe cap aveă un coif lat, împodobit cu pene de păn.

— Cavaler cruciat! — zisă Zbisko fără voie.

Acum eră convins, că Dumnezeu i-a ascultat rugăciunea și ca sămăn, că sa îndurat spre el i-a și trimis în cale pe cavalerul ăsta german, ca cu atât mai ușor să-și poată împlini promisiunea. Și pentruca să se poată folosi de ocaziune, își împintea calul și înaintând de-a dreptul spre cavaler se adresă câtră el cu vorbele:

— Ploaie de ghiată! Ploaie de ghiată!

Cavalerul cruciat, spăriat smânci frânele calului, puse mâna pe lance, privi împrejur, cași când cavalerul ar voi să-l atace pe el.

(Va urma).

Teoria despre originea omului.

(Continuare și fine).

În Africa de ex. nu de mult s'a descoperit un popor poreclit „Altkabarezi“. Tradițiunea lor spune că omul la început a locuit în ceriu cu Dumnezeu. Dumnezeu a văzut însă că ar fi bine să fie om și pe pământ, de aceea a trimis un bărbat, căruia însă i-a oprit să mănec pe pământ, ci de se va flămânzi să meargă în ceriu. De va gustă altă mâncare, nu se va mai putea sui în ceriu. A văzut Abasi-Ibum (Dumnezeu) că nu-i bine să fie fără femeie (vezi Fac. 2. 18) și i-a făcut soție. Atunci a venit la ei Atai soția lui Abasi-Ibum și i-a îndemnat să-și facă ei de mâncare, ca să nu meargă tot într'una la ceriu. Atai i-a învățat cum se pregătește mâncarea din cartofi (delicatesa negrilor.) Atunci Abasi-Ibum s'a mânia și a trimis la ei moartea. ¹⁾

Tot asemenea tradițiune aflăm la negrii numiți Aberkutta de lângă Nigru și la alt neam din interiorul Africei numite Bakokos.

Aceste popoare atât de disprețuite de mulți europeni, mai bine își știu prețul demnitatea lor, decât Darwin, căci își caută originea în ceriu pe când Darwin se rușinează de înrudirea cu locuitorii necivilizați ai țărilor tropicale zicând: „Ce mă privește pe mine aș vrea tocmai așa bucuros să mă deriv dela o moimă, care își apără cu vitejie căsulia ei, ca și dela un sălbatic ²⁾“.

De cuvântul acesta sălbatic s'a făcut și se face mult uz și abuz la scriitorii europeni, și chiar aceia sunt mai zeloși în poreclirea

popoarelor de pe continentele din sud cu epitete desprețuitoare, cari relative nu stau cu mult mai sus în cultura inimii decât tocmai acei nomazi, cari nu au avut ocaziune de ași însuși acea civilizație, cu care neconținut ne lăudăm.

De am fi însă mai obiectivi când judecăm aceste sămânții, pentru cari se jertfesc misionarii creștini, ar trebui să constatăm că nu este așa deosebire colosală între noi și acele. Ba conșiderând firea lor rezistentă și oțelită prin un trai amăsurat legilor naturii, trebuie să recunoaștem, că în cazul dat, ar servi tocmai de așa material bun pentru o cultură superioară precum sunt europenii noștri cuprinși de felurite slăbiciuni, moleșiți de traiu neregulat și sleșiți în puteri mai ales de veninul ucigător al alcoolului.

Americanii stărpesc vechii locuitori de acolo cu alcool „beutura de foc“, consecințele însă nu le aplică ca o învățătură, pentru ei înșiși ¹⁾.

Că negrii se infurie când le atacă cineva bunurile și libertatea lor și sfășie în bucăți dușmanul, să nu le-o iei nime în nume de rău. Își apără cele mai scumpe tradițiuni, de cari europeanul așa de ușor se lapadă.

Nici europeanul nu face altcum, dovadă sunt crimele zilnice.

Noi îi numim sălbatici, întrebare ei cum ne cunosc pe noi? De bună samă nu ne țin de așa fapte nobile, precum ne descriem noi. Probabil, că ne pun în rând cu acele sălbătăciuni, cari au carne mai gustoasă.

Înainte asta cu vre-o patru ani, un medic japonez, Burtaro Adacki, a făcut mare senzație, cu o broșură despre mirosul albilor. Dânsul a spus franc, că albi au un miros neplăcut pentru negrii, cu care chiar și japonezul mai umblat printre europeni, de abea după câteva săptămâni se obișnuiește. La simțirea acestui miros străin, negrilor apoi chiar li-se face rău „li-se sucește și inima (nasul)“ ²⁾.

Constatările acestea ar putea să ne facă mai calmi în judecată față de sămânțiile lui Cham.

Biserica singură se ocupă cu creșterea și civilizarea lor, puterea luminească umblă să le stărpească în chipul cel mai barbar, în loc să deie ajutor în deajuns misiunilor creștine.

De încheiere rezumez: Legile naturii își urmează cursul lor fără nici o abatere.

Făpturile mai desăvârșite, în special omul și-au conservat precum am văzut, organismul lor nealterat până azi.

Naturaliștii cei mai celebri nu află motive convingătoare pentru de a țineă dezvoltarea treptată a acestor viețuitoare, cu privire la om.

Prin urmare trebuie să ținem la credința în unitatea neamului omenesc și la înmulțirea lui din o singură trupină creată imediat de Dumnezeu.

Dr. I. Florian.

Loc deschis.

Mulțămită publică.

Tinerimea română din Ghirișul Arieșului, compusă în cor, în 8 Ianuarie a. c. adecă a doua zi de Crăciun, a dat petrecere teatrală cu joc obținând un rezultat frumos, atât moral cât și material.

Petrecerea s'a făcut în folosul bisericii nou edificate, la care au binevoit a concurge cu prețuitul obol următorii, cari parte și-au rescumpărat biletele, parte au suprasolvit și anume: Un mare generos și neîntrecut binefăcător, carele și cu ocaziunea petrecerii teatrale din anul trecut ne-a trimis 100 cor., acum ne-a trimis 20 cor., Familia Alex. Bercian, căp. pens. Ghiriș 10 cor., Mihail Balint, zădar Ghiriș 6 cor., Ioan Heprian, învățător România, Ioan Bozdoc, preot Cicud câte 5 cor., Nicolau Galea, preot Inoc, Hommer Alajos, comerciant Ghiriș câte 3 cor., Dr. Enea Andrea, adv. Ujegyház, Iuliu Bardoși, insp. r. p. Sibiu, Iuliu Popescu, adv. Turda, „Arieșana“ Turda, Gavril Pop, viceprotopop Măhaciu, Ioan Bogdan, Turda, Parohul Ariton Migia Ghiriș, Nicolae Ciora, Roșia, Nicolae Timbus, Ghiriș, Ioan Nemeș, subnotar Ghiriș Șeful gării din Ghiriș, Makai György, supraveghil la calea ferată câte 2 cor., Ștefan Raț, mehanic Turda, Lina Mandruț, econom Ghiriș, Nicolae Lazar, vizitiu Ghiriș, Nicolae Câmpean, econom Ghiriș, Ioan Biji, Agărbiciu, Vasile Avram, Frata, Constantin Pepene, cantor Turda, Ioan Moldovan, Agărbiciu, Maria Vana, Agărbiciu, Pozsonyi Gábor, notar Ghiriș, Boer Miklós, Ghiriș, Veres Zsigmond, com. Ghiriș, Simeon Crainic, Vaidasig, Emil Maior, proprietar Chimitelnic, Mihail Bob, Cristiq, Ioan și Vas. Mureșan, Agărbiciu câte 1 cor., Hönig Bernáth, croitor Ghiriș 80 fil., Long. Haiduc, econom Ghiriș, Iosif Crișan, Agărbiciu câte 40 fil. și Dion. Chiorean, Turda 20 fil. Venitul curat 182 cor. 31 fil. Pentru care binefacere și pe această cale li-se aduce călduroasă mulțămită. Ghiriș, la 26 Ianuarie 1911. Ariton Migia, paroh gr.-cat. Ioan Morar, curator.

Bibliografie.

A apărut:

„Luceafărul“ Nr. 5 1911 cu următorul sumar:

Dr. On. Ghibu: Situația învățământului nostru primar. Victor Eftimu: Însiră-te Mărgărite... I. U. Soricu: Magdalenei (poezie). Caton Theodorian: Verigheta. Maria Cunțan: Seceriș (poezie). I. Borcia: Shakespeare: Iuliu Caesar. Cronică: Conferințele Asociațiunii. În amintirea lui Eugeniu Carada. Atelierul de țesături și cusături românești din Orăștie. Spre literatura dramatică. „Bucureștii, cari se duc.“ Baluri în costume naționale. Sezătoarea literară a scriitorilor români. Duplicitate literară. Ilustrațiuni: Grigorescu: Țigancă (colecția Carada). Grigorescu: Țărăncuță (colecția Carada.)

Antologionul sau Mineiul tomul I. carele cuprinde în sine slujbele dumnezeștilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților de pe lunile: Septemvrie, Octomvrie, Noemvrie și Decemvrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 Coroane.

¹⁾ Natur und Offenb. Münster 1908 LIV. pag 477. — Hauptmann Fr. Hutter Wanderungen u. Forschungen im Hinterland vom Kamerum.

²⁾ Abstammung d. Menschen Stuttgart übersetzt v. Carus p. 390.

¹⁾ Vieța Rom. 1908, Nr. 9. p. 429.

²⁾ O dare de samă în Dent. Vblatt 3 Ian. 1909.

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. F. Suciu prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fco. 5-30
vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. 5-30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea Domnului și Grația.* fco. 7-30 cor.
vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fco. 7-30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1-50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din casele bisericesti pentru bibliotecă. — Să afle de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

Dr. Iuliu Florian: **Credința ostașului** rugăciuni și învățături folositoare pentru ostași. Păr. capelan militar face un neprețuit serviciu tinerilor noștri țărani, cari sunt înrolați, când cearcă să-i țină în frica Domnului și să-i aperse de ispitele celui rău, jucându-le în mână o cârtică de rugăciuni anumit compusă pentru ei. Cârticica frumos tipărită la „Carmen” în Cluj, cu peste 100 pag. costă numai 20 fil.+5 fil. porto. și se pot comanda dela autor din Cluj, Szent-egyház u. 21.

Carte de cetire maghiară pentru clasele: V. și VI. a școlii primare cu limba de propunere română, de Ioan F. Negruțiu și Petru Ungurean. Carte aprobată pentru școlile primare prin ordinul ministerial Nr. 95,421—1910.

Mângâierea preștinului. Am onoarea a aduce la cunoștința Veneratului Cler român, că din cartea de rugăciuni, ce poartă titlul de mai sus, nu mai am decât trei feluri de legături, și anume: a) un exemplar legat acasă în Oradea-mare costă 1 cor., iar cu posta 1 cor. 24 fil.; al unsprezecelea exemplar îl dau gratuit, pentru 10 cor. 76 fileri trimiși cu mandat postal spedez cu exped. rec. 11 exemplare. Spedarea cu rambursă costă mai mult; — b) legătură în piele de chagrim neagră cu cruce aurită, cu foi aurite, în toc; un exemplar cu sped. rec. 4 cor. 30 fileri, — c) leg. în imitație de os (albă) cu cruce frumoasă împodobită cu decorațiune de aur și mărgăritar și cu pictură de flori artistică, cu foi aurite și toc, un ex. cu sped. recerută costă 6 cor. 30 fileri. — Iară din **Cuvântările bisericesti** după oratorul *Massillon*, traduse de subscrisul din tomul I. numai foarte puține exemplare mai am; din tomul II. am destule. Prețul ambelor tomuri cu sped. rec. 6 cor.; prețul tomului I. ori II. deosebit 4 coroane. — Comandele sunt a se adresa la: *Ioan Genț*, protopop gr.-cat. în Nagyvárad Sztaroveszky utca nr. 6.

Vatra familială. Indemnuri și sfaturi pentru viața casnică. Cea mai potrivită carte pentru săteni! Cuprinde sfaturi creștinești și în o foarte frumoasă limbă populară. E editată de societatea de lectură a Clericilor din Seminarul Blajului. Se afle de vânzare la oricare Librărie românească. Prețul 30 bani.

A apărut: **Elomi Népiskola Értesítő könyvecské** — **Indice pentru școlile populare primare.** Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porto. Se afle de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.

ALBUMUL BUNEA

în o minunată execuție tehnică și cu un cuprins bogat de peste 200 pagini.

E admirabilă coperta în mai multe culori, după originalul pictorului nostru **F. C. Domșa**. Urmează, numai decât la început portretul cel din urmă al canonicului Bunea în patru culori. Și alte peste 20 clișee, apoi capete artistice, suplimente, etc. Textul se împarte în următoarele mari capitole:

- I. Moartea.
- II. Jalca neamului.
- III. Funerariu
- IV. Postum.
- V. Epilog.

Este o carte vrednică de memoria murii noastre Bunea.

Se vinde în folosul ridicării unui mausoleu la groapa meritatului bărbat al bisericii și neamului.

Prețul unui exemplar, pentru abonați: 6 cor., pentru neabonați 7 cor.

NOTĂ: Pentru ușurarea administrației, abonaților se trimit cu rambursă. Aceia dintâi stimați abonați, cari ar dori să nu li-se ramburseze, sunt rugați să anticipe prețul de 6 coroane + 55 bani taxă de porto și recomandare!

Comandele se pot face la

Adresa: **Albumul Bunea** — Blaj—Balázsfalva sau Librăria semin.

Proprietar-editor: **Aurel C. Domșa**
Redactor respnz.: **Augustin Gruiția**

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

Strada Cisnădiei 5. Strada Cisnădiei 5.
recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plată simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte,

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1909	K.	4,831,168-13
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4,571,035-51
Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1909	foc „	112,045-412 =
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	10,847,132- =
	„	2,309,387- =

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(26) 1-52

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

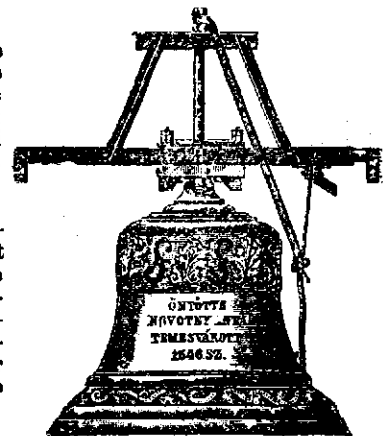
(27) 1-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adju turi de fer bătut, construite spre a le fi oarce cu ușurință în ori ce parte. Iară ce clopotele sunt bătute de o latare prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele gaurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de teace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.